
Obsah

Seznam autorů	9
Předmluva	11
I. K zamyšlení	
Mendelovská randomizace odhaluje kauzalitu	15
<i>Milan Kvapil</i>	
II. Koncepce	
Ateroskleróza a diabetes mellitus – čas na pochodu	21
<i>Jaroslav Rybka</i>	
III. Kardiologické okénko	
Léčíme skvěle akutní koronární syndrom, ale jak dál?	37
<i>Richard Češka</i>	
Jak léčit diabetes mellitus u nemocných po infarktu myokardu?	58
<i>Milan Kvapil</i>	
IV. Endokrinologické okénko	
Účinnost náhradní testosteronové terapie u hypogonádních diabetiků	69
<i>Luboslav Stárka</i>	
Zájem o fyziologii sekrece a účinku glukagonu a poruchy u DM2 opět narůstá	80
<i>Karel Vondra</i>	
V. Životospráva	
Index tělesné hmotnosti a mortalita pacientů s diabetes mellitus	87
<i>Milan Kvapil</i>	

VI. Terapie diabetes mellitus

Sitagliptin pro rok 2017	97
<i>Milan Kvapil</i>	
Inzulínová citlivost jako důležitý faktor strategie inzulínové léčby	102
<i>Alena Šmahelová</i>	
Inhibitory DPP-4 a kardiovaskulární nežádoucí účinky	116
<i>Zoltán Paluch</i>	
Bariatrická/metabolická chirurgie v léčbě diabetu: potřebujeme nové typy operací nebo spíše nový pohled na věc?	119
<i>Martin Haluzík</i>	
Pipelines pro diabetologii	132
<i>Jana Petrová, Milan Kvapil</i>	
Klinické místo fixní kombinace IDegLira v léčbě diabetiků 2. typu	143
<i>Marcela Szabó</i>	
TOUJEO: inzulínový analog glargin v koncentraci 300 j./ml	148
<i>Milan Kvapil</i>	
Diabetes mellitus 1. typu a perorální antidiabetika	161
<i>Ludmila Brunerová, Jan Brož</i>	

VII. Prevence a léčba komplikací

Acidobazická rovnováha u dekompenzovaného diabetes mellitus. Demontrace na klinické kazuistice	173
<i>Karel Matoušovic, Jan Havlín</i>	
Telemonitorovací systém Diani – český přínos ke sběru a analýze dat pacientů s diabetes mellitus 1. typu	183
<i>Jan Mužík, Anna Holubová, Martina Oulická, Miroslav Mužný, Milan Poláček, Dominik Fiala, Milan Kvapil, Jan Brož</i>	
Nové možnosti konstrukce diabetické obuvi	188
<i>Michal Špaček, Petr Martinec</i>	

VIII. Žhavé novinky

Aplikace pro mobilní telefony a diabetologie	193
<i>Kateřina Štechová</i>	

Letem kongresovým světem: ADA 2016	200
<i>Milan Kvapil</i>	
Letem kongresovým světem: EASD 2016	214
<i>Milan Kvapil</i>	
Letem kongresovým světem: IDF – WPR 2016	222
<i>Milan Kvapil</i>	
Komentář ke studii LEADER	225
<i>Jindřich Olšovský</i>	
 IX. Také důležité	
Technologie v graviditě	233
<i>Dagmar Bartášková</i>	
Metformin – nová doporučení v roce 2017	241
<i>Eva Račická</i>	
Diabetes mellitus 2. typu: včasná kombinovaná léčba nebo sekvenční „kroková“ terapie?	246
<i>Alena Adamíková</i>	
 X. Právník se vyjadřuje	
Newslettery pracovní skupiny OSDA – ročník 2016.....	259
<i>Petr Panýr, Ondřej Novák</i>	
 XI. K debatě	
Umřelo nám $p < 0,05$. Budeme vzpomínat s láskou	291
<i>Milan Kvapil</i>	
 XII. Pro ukrácení dlouhé chvíle	
Věda je zdrojem nejen poučení, ale i legrace. Fejetony na www.dm2t	297
<i>Milan Kvapil</i>	

Seznam autorů

MUDr. Alena Adamíková, Ph.D.

Krajská nemocnice T. Bati a. s. Zlín

MUDr. Dagmar Bartášková

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Jan Brož

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

MUDr. Ludmila Brunerová, Ph.D.

II. interní klinika 3. LF UK a FNKV, Praha

prof. MUDr. Richard Češka, CSc.

III. interní klinika 1. LF UK a VFN, Praha

Bc. Dominik Fiala

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

prof. MUDr. Martin Haluzík, DrSc.

IKEM, Praha

MUDr. Jan Havlín, Ph.D.

III. chirurgická klinika FN v Motole, Praha

Ing. Anna Holubová

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

prof. MUDr. Milan Kvapil, CSc., MBA

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Petr Martinec

Ortoshoes s.r.o, výroba obuvi, Skuteč

prof. MUDr. Karel Matoušovic, DrSc.

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Ing. Jan Mužík, Ph.D.

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

Ing. Miroslav Mužný

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

Mgr. Ondřej Novák

Pracovní skupina OSDA, Praha

prim. MUDr. Jindřich Olšovský, Ph.D.

II. interní klinika FN u Svaté Anny a LF MU, Brno

Ing. Martina Oulická

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

doc. MUDr. Zoltán Paluch, Ph.D., MBA

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Mgr. Petr Panýr

Pracovní skupina OSDA, Praha

MUDr. Jana Petrová

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

Bc. Milan Poláček

Katedra ICT v lékařství, FBMI ČVUT, Praha

Centrum podpory aplikačních výstupů a spin-off firem 1. LF UK, Praha

MUDr. Eva Račická

Diabetologická ordinace Ostrava

prof. MUDr. Jaroslav Rybka, DrSc.

Interní klinika IPVZ Krajské nemocnice T. Bati, Zlín

prof. MUDr. RNDr. Luboslav Stárka, DrSc.

Endokrinologický ústav, Praha

MUDr. Marcela Szabó

Diabetologická ambulance, Poliklinika Barrandov, Praha

doc. MUDr. Alena Šmahelová, Ph.D.

III. interní gerontometabolická klinika LF UK a FN v Hradci Králové,
Hradec Králové

Ing. Michal Špaček

Shoe Competence Center, Pirmasens, SRN

prof. MUDr. Kateřina Štechová

Interní klinika 2. LF UK a FN v Motole, Praha

prof. MUDr. Karel Vondra, DrSc.

Endokrinologický ústav, Praha

Předmluva

Jednou z mých oblíbených knih je *Zlaté rouno* od R. Gravesa. Baví mě svým příběhem, košatou složitostí, obřadnou popisností, stylem, chápajícím pohledem na lidské skutky a emoce, a také připomínkou kruté reality života. Spisovatel popsal bájný příběh tak, jak se mohl asi stát, a celou řadou složitých výzkumů podporuje svou myšlenku, že se toto dobrodružství skutečně událo. Naprosto nepravděpodobná historka má v jeho podání charakter popisu reálné události. Hrdinové žijí ve světě, který ovládají bohové, jimž je nutné obětovat. Je třeba se snažit o jejich přízeň a neustále se obávat jejich pomsty. Je to svět, který je pro ně samozřejmý, a nedovedou si představit nic jiného. Zvyky a obyčeje různých národů, se kterými se setkávají na jižním pobřeží Černého moře, jim připadají podivné, ale nejpodivnější jim připadnou Bechiriané. Proto, když Iásonovi a jeho druhům Autolyktus o nich vypráví: „Mají tyto zvláštnosti: mluví pravdu, žijí v monogamii, neválčí se sousedy, nevěří v bohy a věří, že když člověk zemře, zemřel nadobro,“ nejsou schopni informaci přijmout, natož pochopit.

Tato citace mi propojuje slavné dobrodružství s naší diabetologií. Obojím se prolíná směs těžko uvěřitelných příhod, které jsou (možná i byly) skutečností. Současná „Nová diabetologie“ je totiž kontinuálním pokračováním té staré. Kdybychom naše znalosti a portfolio farmak nabídli nově přichozímu, který není zatížen znalostí historického vývoje a souvislostí, nebude věřit, že léčíme tak, jak léčíme. Možná se bude ptát, možná bude kroutit hlavou, a vůbec bych se nedivil, kdyby se smál.

Považte. Proč děláme vše tak, jak děláme? Protože máme důkazy. Proč neděláte věci tak, jak je to logické? Protože důkazy nemáme. A proč stavíte na důkazech z doby, kdy vše bylo jinak? No protože nemáme důkazy, že to „jinak“ je skutečně tak moc „jinak“, aby to ovlivnilo naše důkazy.

Jakkoliv ctím a vážím si úspěchů medicíny založené na důkazech (EBM), mám čím dál tím neodbytnější pocit, že bychom se měli snažit mít něco jako meta-EBM, která by byla syntézou důkazů a logické interpreta-

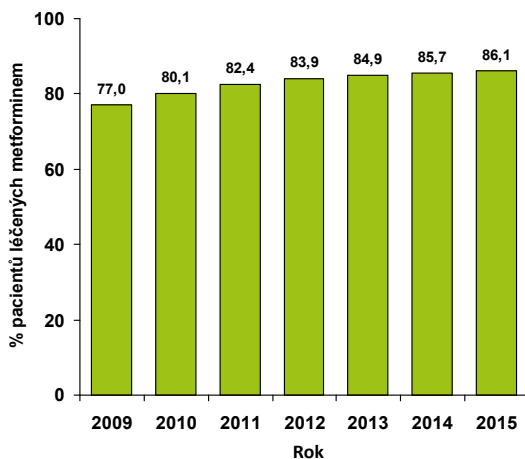
ce. Zdá se mi, jako by se z EBM stávala podobná záležitost jako panteon bohů (a bohyň), ve kterém žili Argonauté. Prostě přijímáme fakta (vědecky získaná, a tudíž božsky správná) bez jakékoliv reflexe a bez snahy vysvětlit, proč se věci dějí tak, jak se dějí.

Cesta za novým a lepším začíná, jak se říká, kladením otázek. Věřím, že si najdete i v této *Diabetologii 2017* „své“ texty, které vám ty správné otázky vnuknou.

Váš

Milan Kravil

Pacienti s DM léčeni PAD (bez ohledu na další antidiabetickou terapii) Léčba metforminem v letech 2009–2015

Obr. Naprosto nepravděpodobná historika v podání české diabetologie. Podle analýzy dat VZP má předepisovaný metformin v podstatě každý diabetik 2. typu, který nemá kontraindikaci nebo intoleranci. V roce 2015 to bylo celkem přes 85 %. Neuvěřitelná informace. Stejně jako je neuvěřitelné, že se 30 dobrodruhů na lodi *Argo* vydalo z Iolku do Kolchidy okolo roku 1250 př. n. l., aby dovezli Zlaté rouno, a povedlo se jim to.

Zdroj: data VZP. Základ pro výpočet procent v jednotlivých letech je celkový počet pacientů, kteří jsou v daném roce léčeni perorálními antidiabetiky (tj. pacienti léčení pouze PAD, nebo inzulinem a zároveň PAD). Tito pacienti jsou považováni za diabetiky 2. typu (v roce 2015 to bylo 380 727 osob).